

Julián KEPPL
EDITORIAL

Význam písania je veľký, prvé napísané slovo znamenalo deliacu čiaru medzi prehistóriou a históriou. Aby písaný text nadobudol význam posolstva, ktoré doň autor vložil, musí ho niekto čítať. Ale pravý význam nadobudne až vtedy, ak toto posolstvo čitateľ prevezme a začne ho ďalej šíriť, rozvíjať alebo s autorom polemizovať. V akademickom prostredí sa takáto forma odozvy odohráva citovaním informačného prameňa odkiaľ boli informácie, poznatky alebo názory prevzaté. A tu sme pri magickom slove *citácie*. Pre vedeckú komunitu znamenajú toľko ako pre umeleckú komunitu kritiky a ohlasy. Znamenajú, že práca vzbudila záujem bez ohľadu na fakt, či ide o súhlasné preberanie poznatkov na podporu vlastnej argumentácie, ich následné rozvíjanie alebo nesúhlasnú polemiku s názormi autora.

Agentúra ARRA v kritériách pre hodnotenie vysokých škôl uvádza: „*Citácie sú jedným zo všeobecne akceptovaným indikátorom vedeckého výkonu, ale najmä domácej i medzinárodnej odozvy na publikované výsledky výskumnej práce jednotlivcov i tvorivých skupín.*“ Nájde ich vo väčšine rebríčkov úspešnosti univerzít. V rebríčku zostavenom renomovaným periodikom The Times Higher Education je na 1. mieste Harvard University s počtom citácií na jednu publikáciu 20,6. Priemer sa pohybuje od 7,3 do 10,1 citácií na publikáciu (tento počet nesúvisí s počtom publikácií). V hodnotení verejných vysokých škôl na Slovensku nezávislou agentúrou ARRA v stĺpci priemerný počet citácií na jednu prácu pri STU je uvedené číslo 3,9. Pri Fakulte architektúry STU je to 0,01. Čo môžeme z tohto porovnania vyčítať? Asi len toľko, že publikované výsledky našej práce nemajú veľkú odozvu.

Dôvody tohto neutešeného stavu sú rôzne. Jedným z najpodstatnejších je, že „dopyt“ po citáciách v oblasti architektúry a urbanizmu ju veľmi malý. Kým vedci a výskumníci v iných odboroch si vypracovali systém pravidelného monitorovania vybraných periodík, aby zaznamenali všetky citácie a ohlasy, v našej brandži sledovanie citácií je len príležitostné. Informačné zdroje uvádzame hlavne pri kvalifikačných postupoch, charakteristikách pedagogického a vedeckého profilu garanta študijného programu alebo pri žiadostiach o finančný príspevok

na výskumný projekt. Samotná ťažisková práca architektov a urbanistov je viac charakteru umeleckej tvorby, navrhovania a projektovania, ktorá je i viac cenená odbornou komunitou, kde citáciám, na rozdiel od vedeckej komunity, sa zatiaľ v našom prostredí neprisudzoval zvlášť veľký význam.

Ďalším z dôvodov je nevyzretosť nášho prostredia, ktoré bez vážnejších postihov a diskvalifikácie v akademickú komunitu toleruje voľné preberanie cudzích myšlienok bez uvedenia informačného zdroja. Je bežné, že autor si cudzie myšlienky osvojil, stotožnil sa s nimi, ale už nepovažuje za potrebné uviesť dokument, odkiaľ ich pôvodne čerpal, alebo informačný prameň uvedie na konci práce v „zozname literatúry“ bez presnejšieho odkazu na prevzatý obsah. Ak je takéto správanie všeobecné, potom je nízky počet citácií pochopiteľný.

Iným „neduhom“ je fakt, že autor síce správne cituje a uvádza informačné pramene, ale často sú to len zahraničné zdroje (niekedy je otázne, či ich autor vôbec prelistoval) akoby v domácom prostredí sa uvedenou problematikou nikto nezaoberal a nič nenapísal. A pritom teraz na Slovensku vychádza celkom značný počet periodík, ktoré sa priamo alebo sprostredkované dotýkajú architektúry, urbanizmu, priestorového plánovania, krajinej architektúry, interiérovej tvorby a dizajnu. Rieši sa slušný počet výskumných projektov, píše sa habilitačné a doktorandské práce. Ak autori v prvom rade nevychádzajú z domácich zdrojov (aj poznania) a nenadväzujú na práce svojich predchodcov, neposúvajú poznanie a nepokračujú v jeho zveľaďovaní. Tu musíme priradiť aj kolegiálnu polemiku, ktorá je súčasťou výmeny informácií a je aj istou formou odbornej kontroly, ktorú nie vždy v plnom rozsahu sú schopní nahradiť recenzenti. Skvalitnilo by to aj príspevky, lebo autori by si boli vedomí prípadných kritických reakcií kolegov.

Opakované návraty na začiatok znamenajú sifyzovské snaženie, ktorého beznádej nespočíva v tom, že nemá konca, ale v tom, že nemá zmysel.

Váš

Julián Keppel